

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Jan Górowski

w sprawie z wniosku D. R.

przy uczestnictwie J. R.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 stycznia 2017 r.,

zażalenia uczestnika na postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z dnia 19 maja 2016 r., sygn. akt I Ca 16/16,

**uchyla zaskarżone postanowienie i pozostawia Sądowi
Okręgowemu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie
w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Nisku postanowieniem z dnia 17 lipca 2015 r. dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków R. w ten sposób, że rzeczy i prawa stanowiące ten majątek podzielił przez ich przyznanie każdemu z byłych małżonków na własność i tytułem dopłaty zasądził od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika kwotę 54.077,97 zł, a od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 3.668,08 zł tytułem zwrotu nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny. W apelacji od tego postanowienia wnioskodawczynie zakwestionowała pominięcie przez Sąd jako składnika majątku wspólnego gotówki w kwocie 6400 zł i potraktowanie tej kwoty jako darowizny na rzecz uczestnika dokonanej przez jego siostrę oraz zaniechanie rozliczenia kwoty 51.959,31 zł, jako nakładu z majątku osobistego wnioskodawczynie na majątek wspólny, pochodzącej z uzyskania kwoty 7.649,01 zł z tytułu likwidacji jej przedmałżeńskiej księżeczki mieszkaniowej.

Postanowieniem z dnia 19 maja 2016 r. Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu uchylił zaskarżone postanowienie w całości i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał na treść dokumentów dołączonych do apelacji dotyczących pochodzenia kwoty 7.649,01 zł i premii gwarancyjnej jako korespondujących ze znajdującymi się już w aktach sprawy potwierdzeniami przelewów na poczet spłaty kredytu i nakazał Sądowi, w toku ponownego rozpoznania sprawy, dokonanie ustaleń faktycznych i ponownej oceny prawnej oraz nakazał przesłuchanie uczestnika; odwołał się do potrzeby „ponowienia przewodu sądowego w znacznej części” i wskazał, że orzeczenie zapadłoby w drugiej instancji po raz pierwszy.

Zażalenie na to postanowienie, w trybie art. 394¹ § 1¹ k.p.c., złożył uczestnika domagając się jego uchylenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Uchylenie wyroku połączone z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji przewiduje art. 386 § 2 i § 4 k.p.c. Zgodnie z treścią tego przepisu, sąd drugiej instancji może wydać orzeczenie kasatoryjne

w razie stwierdzenia nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, nierozpoznania przez ten sąd istoty sprawy oraz wtedy, gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji ma służyć skontrolowaniu, czy zostało ono prawidłowo oparte na jednej z wymienionych przesłanek, tj. czy powołana przez sąd przyczyna uchylenia odpowiada podstawie ustawowej. Przedmiotem badania Sądu Najwyższego jest zatem istnienie formalnych, procesowych podstaw wydania przez sąd odwoławczy wyroku kasatoryjnego, a nie reformatoryjnego. Środek odwoławczy unormowany w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., przy całej swojej specyfice, pozostaje zażaleniem, więc środkiem, przy użyciu którego rozstrzygane są kwestie procesowe, a nie materialnoprawne.

W niniejszej sprawie u podstaw orzeczenia kasatoryjnego legło przekonanie Sądu Okręgowego o potrzebie przeprowadzenia postępowania dowodowego, w części, co odnosiło się do potrzeby przesłuchania uczestnika i oceny dowodów w postaci dokumentów przedstawionych przez wnioskodawczynię w postępowaniu apelacyjnym, przy czym Sąd ten po dopuszczeniu dowodu z tych dokumentów zauważył, że ich treść koresponduje z treścią dokumentów znajdujących się na k. 15 i 16 akt sprawy. Tak więc, rozstrzygnięcie sprawy wymagało uzupełnienia postępowania dowodowego w niewielkim zakresie i dokonania ponownej oceny dowodów, przy czym, ani w odniesieniu do rozliczenia nakładu z majątku osobistego na wspólny, ani co do darowizny nie chodziło o zagadnienia podniesione po raz pierwszy w apelacji; było ono przedmiotem badania sądu pierwszej instancji, które uznał dowody zaofiarowane przez wnioskodawczynię za niewystarczające.

Potrzeba częściowego uzupełnienia postępowania dowodowego nie jest okolicznością usprawiedliwiającą uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Kodeks postępowania cywilnego w powołanym wyżej art. 386 § 4 k.p.c. takie rozstrzygnięcie dopuszcza tylko wówczas gdy istnieje potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. a więc wówczas gdy wymaga tego osądzenie sprawy, a więc rozstrzygnięcie o jej istocie. Uzupełnienie postępowania dowodowego przez sąd drugiej instancji, nawet w przeważającym zakresie, nie prowadzi do osądzenia sprawy w jednej instancji - odwoławczej, lecz do zrealizowania obowiązującej sąd odwoławczy zasady apelacji

pełnej, która to zasada w niczym nie narusza konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie (art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 394¹ § 3, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c.).

jw